

HUMANISTISCHE PERSDIENST

BLEYENBURGSTRAAT 1, UTRECHT

Uitgave van de Stichting Humanistisch Centrum Mens en Wereld

VERSCHIJNT PERIODIEK - ABONNEMENTSPRIJS fl. 3.- PER JAAR

Bij publicatie van gegevens, welke de Persdienst uit andere bladen heeft overgenomen, dient de oorspronkelijke bron te worden vermeld. - Postgiro No 304960 t.n.v. HUMANISTISCH VERBOND te UTRECHT - Telefoon K 3400-10163

2 Juli 1953.

2e Jaargang, Nr. 12.

WAT DE AANDACHT TROK.

Door de gehele pers trok de "Voorburgse kwestie" grote aandacht. Zowel in de grote als in de provinciale dagbladpers werden verslagen van de vergadering van de Voorburgse Gemeenschap van Het Verbond, waarvoor een overweldigende belangstelling bestond (zie vorig nr. Hum. Persdienst) opgenomen; in verschillende kranten gaf men commentaar.

De Provinciale Drentse en Asser Courant heeft de kwestie belangrijk genoeg gevonden om de voorzitter van het Verbond, Dr. J.P. van Praag, naar aanleiding daarvan om een interview te vragen, dat zij op 23 Juni publiceert. Wij laten het hier volgen:

"Ik heb de indruk - aldus Dr. van Praag, die conrector van het Dordtse Lyceum is - dat in de Voorburgse actie meer een uiting gezien moet worden van bepaalde doordrijvers uit de katholieke wereld, dan van het episcopaat. De katholieke geestelikebond en bestrijdt ons dus, maar dat kan een geestelijke strijd zijn met geestelijke middelen. Die strijd schuwen we niet. Wel weigeren we te aanvaarden, dat anderen ons zullen voorschrijven, wat wij wel en wat we niet zullen mogen lezen. Want daarom gaat het en niet om het recht der Katholieken om de krant te lezen die ze willen.

Wanneer men dat in R.K.-kring niet zou gaan inzien, zou dat een volstrekte verdeeldheid van het Nederlandse volk opleveren, want er is geen sprake van, dat de Humanisten (en anderen) zich bij een dergelijke censuur zouden neerleggen. Daarvoor voelen zij zich te zeer verantwoordelijk voor het geestelijk leven van het Nederlandse volk.

De actie, die vooral het laatste jaar tegen ons gevoerd wordt, geeft ons vaak het gevoel, dat men hetzelfde nu met ons doet, wat sommige athëisten vroeger wel met de protestanten en Katholieken deden. Men licht een citaat uit een of ander geschrift en geeft daaraan een uitleg, die niet met de werkelijkheid in overeenstemming is. Men kan een geestelijke stroming niet uit een boekje leren, zomin als men het Christendom kan leren kennen uit theologische geschriften.

Men schrijft veel over het Humanisme, maar men kent het niet. Z'n ideeën niet, noch z'n praktijk. Wij hebben er geen behoefte aan de mensen hun laatste restje geloof te ontnemen, zoals men wel beweert. We willen begrip wekken voor geestelijke waarden in 't algemeen en voor de menselijke verantwoordelijkheid in het bijzonder. Met onze twintig geestelijke verzorgers in de D.U.W.-kampen, die optreden naast de Rooms-Katholieke en Protestantse verzorgers laten we in de praktijk zien hoe we dit onder anderen denken te bereiken. Over de wijze waarop dit geschiedt is gedurende drie jaar praktijk nooit één klacht geweest.

heeft. Ook kan ik eenmaal een andere grondslag gevonden gang te doen vinden bij de buitenkerkelijken. Met andere woorden: Wij hebben er alleen bezwaar tegen wanneer wij niet zouden mogen doen wat ons geweten ons voorschrijft.

De humanistische gedachte legt alle nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van ieder mens en op de eerbiediging van de medemens als geestelijk en zedelijk wezen. Een wezen dat gezien wordt in de sfeer van een alomvattende levensvisie.

Het is meer een levensovertuiging dan een levensbeschouwing. Vanuit dat beginsel werken de plaatselijke raadslieden, de ziekenhuisbezoekers, de bureaux voor levens- en gezinsmoeilijkheden en zoveel organen meer.

Er is daarbij slechts één motief: de bekommernis om de medemens, het verlangen die mens bij te staan in zijn geestelijke moeilijkheden.

Sinds de oprichting van het Humanistisch Verbond is het de bedoeling geweest daar sterk de nadruk op te leggen. Concrete aanleiding tot die oprichting is geweest de oorlogservaring. We hebben toen wel heel duidelijk gezien enerzijds waartoe een mens kan komen die geen geestelijk fundament heeft, anderzijds hoe hulpeloos de mens daar veelal tegenover staat. De mens een geestelijke grondslag te geven voor z'n bestaan is dus het hoofdmotief.

Misschien zal men zeggen dat ruim negenduizend leden nog maar een kleine groep is. Maar men mag beseffen hoe hier een kleine groep de verlangens van een grote groep tot uitdrukking brengt. De groep der buitenkerkelijke humanisten, die dwars door alle politieke geleidingen van ons volk loopt."

xxxxxx

Professor Dr. W. Banning

een volle zaal voor de sprak diezelfde week te Voorburg voor Humanisme en Geestelijke Vrijheid".

Spreker begon met (wij citeren hier het verslag van het Haags Dagblad van 16 Juni) de Kerk in haar verschijningsvormen te schetsen met de motieven, die daaraan ten grondslag liggen.

Vervolgens tekende hij het humanisme, zoals het zich in de loop van de geschiedenis heeft gepresenteerd.

Bij de vergelijking tussen Kerk en Humanisme constateerde de spreker tegenstellingen en spanningen en als gevolg daarvan geestelijke strijd. Zo zal de Kerk haar boodschap blijven brengen tot het einde der dagen, terwijl het Humanisme een zekere zendingdrang niet kan worden ontzegd. Anderzijds liggen er punten van overeenstemming, zoals de bekommernis over het afglijden van de buitenkerkelijken naar het nihilisme, de verdediging van de waarachtige humaniteit en de verwerping van de geestelijke dwang. Spreker is er van overtuigd, dat ook onder de Katholieken elementen zijn te vinden, die dit standpunt innemen, hetgeen niet alleen voor Voorburg, maar ook daarbuiten een zegen is. Het is, volgens prof. Banning, noodzakelijk, dat de Kerk zich daarin uitspreekt en positie kiest en tenslotte gezamenlijk met de buitenkerkelijken de strijd aanbindt tegen de gemeenschappelijke gevaren, welke de geestelijke vrijheid bedreigen.

"Een volk verspeelt zijn toekomst indien het de gewetenskrenking zonder strijd aanvaardt", zo besloot Prof. Banning zijn leerzame en interessante redevoering.

Tenslotte meende spreker, dat bij het weren van bepaalde publicaties uit de pers verschil moet worden gemaakt tussen een neutrale courant en politiek of confessioneel gerichte bladen. Het geval, dat zich in Voorburg aangaande het neutrale weekblad heeft afgespeeld, achtte de hooggeleerde wel degelijk een aantasting van de persvrijheid.

In het maandblad voor evangelie en cultuur "Wending" had

"In het onderhavige geval moeten wij scherp onderscheiden en ook scheiden de godsdienstige grond, die tot afwijzing, even- tueel bestrijding van het humanisme als zodanig leidt en de rechtsgrond, die de overheid moet leiden tot weigering van de door het Humanistisch Verbond gevraagde erkenning tot toelating bij de geestelijke verzorging. Anders gezegd: een Christen zal het humanisme van het Humanistisch Verbond op godsdienstige gronden moeten afwijzen en zonodig bestrijden; maar in de huidige situatie ligt daarin geen rechtsgrond om humanisten als tweede- rangsburgers te behandelen en een voorrangspositie voor de ker- ken te vorderen. Ik ga verder en meen, dat op godsdienstige gronden elke voorrangspositie door de kerken moet worden ge- weigerd. Sedert wanneer moet ik als Christen de handhaving van de invloed van het Evangelie in ons volksleven tot stand bren- gen via Overheid en Staat? Er is ons - en nu meen ik te mogen spreken namens een brede groep uit de protestantse wereld - waarlijk alles aan gelegen, dat ons volk opnieuw leert leven bij het brandende woord van het Evangelie; er is ons alles aan gelegen, dat de prediking van het levende Woord uitbreekt uit de kerkmuren, uit de in zichzelf besloten gemeenschap der zich uitverkoren wanenden; wij willen zielsgraag staan met het ge- loof midden in dit volk waartoe wij behoren, niet alleen krach- tens traditie en geschiedenis, maar ook met ons hart. Maar dit is een geestelijke zaak, en als het dat niet is, is het niets - en een voorrangspositie bij de overheid is een rechtstreekse bedreiging van het apostolaat der kerk. Apostolaat - ja; maar niet onder bijzondere bescherming van de staat."

XXXXXX

De Zandvoortse Courant van Vrijdag 19 Juni geeft in een lang redactioneel artikel van "Momus" - die uitdrukkelijk mede- deelt de christelijke beginselen op Rooms-Katholieke grondslag te huldigen - zijn zienswijze weer. Hij schrijft:

"Wat enkele weken geleden in Voorburg is gebeurd, waar een aantal Katholieken dwang heeft uitgeoefend op de Voorburgse Courant, waardoor de uitgever van dit blad uit lijfsbehoud ge- dwongen is geweest te beloven geen publicaties en advertenties betreffende het Humanistisch Verbond, de Vrijmetselarij, het Spiritisme en geboortebeperking meer op te nemen, is zonder meer beschamend. Niet in 't minst voor de bedrijvers van deze dwang.

De Voorburgse Courant is geen Rooms-Katholieke krant. Was zij dit wél, dan zouden bedoelde advertenties en publica- ties er niet in voorkomen. Maar zolang deze krant haar abon- né's heeft uit diverse kampen, zullen de lezers uit het Katho- lieke kamp er aan moeten wennen dat zij wel eens een advertentie zullen tegenkomen, die hun niet bevalt. Maar zij hebben nimmer het recht, door middel van broodroof hun mening door te drijven. Hun houding devalueert het ideaal, waarvoor zij strijden, want er schuilt een element van zwakte in. 't Schijnt, alsof zij bang zijn hun overtuiging te verliezen.

Wil iemand trachten een ander over te halen tot zijn over- tuiging, te "bekeren" dus, dan zal hij dit moeten doen door de kracht van de overtuiging en zelfs door een voorbeeldige le- venswandel. Maar dwang overtuigt nooit.

Het is spijtig dat zulke dingen gebeuren. Zij vertroebe- len de verhoudingen en zij doen afbreuk aan de genegenheid, die mensen voor elkaar moesten hebben.

Het kan geen kwaad een andere mening te respecteren. Ten onrechte wordt wel eens gedacht dat dit zou betekenen: verraad aan het eigen principe. In ons land met zijn talloze stromingen

onverzwakt gehandhaafd worden, ook wanneer wij eerbied hebben voor een andere mening. Christenen moeten dit zeer zeker kunnen, want hun Leidsman, Christus, predikte de liefde en de gerechtigheid. Wij mogen wel bedenken dat geestelijke vrijheid een begeerd goed is. Ook voor de niet-Katholieken.

=====

UIT EIGEN KRING.

Humanistisch Verbond

Van 1 tot 8 Augustus zal het Humanistisch Verbond tezamen met de Internationale School voor Wijsbegeerte te Amersfoort een Zomerschool houden. Als onderwerp is gekozen:

"De betekenis van het Religieus Humanisme".

In vijf inleidingen zal dit onderwerp van verschillende kanten worden belicht.

xxxxxx

Bureaux voor Levens-
en Gezinsmoeilijkheden

HAARLEM. Op Vrijdag 3 Juli a.s. zal het nieuwe Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op Humanistische Grondslag te Haarlem officieel worden geopend. Het stichtingsbestuur van dit Bureau belegt daartoe een bijeenkomst in Café-Rest. Brinkman op de Grote Markt, waar de voorzitter, Dr. W.J. Jong, een uiteenzetting zal geven van doel en werkwijze van het Bureau. Het spreekuur wordt gehouden op Woensdagavond van 8 tot 9 uur, Kruisweg 74, Haarlem.

UTRECHT. In de vergadering van de gemeenteraad van Utrecht op 11 Juni j.l. kwam aan de orde een voordracht van B. en W. voor toekenning van een gemeentesubsidie aan de Stichting Prot. Christ. Bureau voor Huwelijks- en Gezinsmoeilijkheden, aan de Stichting Bureau voor Levens- en Gezinsmoeilijkheden op Humanistische Grondslag en aan de Utrechtse Katholieke Stichting voor Geestelijke Volksgezondheid.

Mr. Derks (KVP) voelde er niets voor subsidie te geven aan een instelling (de humanistische), waartegen spr. zich te allen tijde zal verzetten. Hij zeide tegen te stemmen. Mr. Caro (V.V.D.) waarschuwde de Heer Derks voor de consequenties; de KVP zal zich door te volharden in deze houding op den duur in eigen vlees snijden. Mej. Dr. de Vink (KVP) merkte op accoord te gaan met het subsidiëren op grond van de drie zuilen-theorie. De vraag is alleen: hoe moet men de humanistische groep precies beoordelen en bekijken. Vast staat dat deze groep niet de gehele sector van buitenkerkelijken bestrijkt en hier ligt een moeilijkheid. Een gereserveerde houding is geboden.

Wethouder Ploeg (arb.) zette uiteen, dat het beter was bij deze voordracht niet te gaan discussiëren over de principiële geschilpunten. Er is destijds uit de raad aandrang uitgeoefend steun te verlenen aan de geestelijke volksgezondheid. Welnu, deze humanisten verichten (met de anderen) evenzeer arbeid van de geestelijke volksgezondheid.

De voordracht werd in stemming gebracht en aangenomen met 26 tegen 6 stemmen (tegen : Mr. Derks, Mej. Dr. de Vink, Mr. van Eijkelenborg, Mr. Nieuwenhuis, Ir. de Bruyn en de Heer van Vliet, allen KVP).

=====